

ELIZA-MARA TROFIN
(coordonator)

**LUMINIȚA ARDELEAN • IOANA ENESCU • MARIANA GURTAVENTCO •
LIVIU IOANI • ADINA ELENA SASU**

GRAMATICĂ 8

FIȘE DE LUCRU

**pe lecții și unități de învățare
CU ITEMI ȘI TESTE DE EVALUARE**

Ediția a XVII-a

- Teste inițiale, stadiale și finale
- Fișe de lucru
- Propuneri de itemi pentru evaluare

Editura Paralela 45

Acest auxiliar didactic este aprobat pentru utilizarea în unitățile de învățământ preuniversitar prin O.M.E.N. nr. 5318/21.11.2019.

Lucrarea este elaborată în conformitate cu Programul școlar în vigoare, aprobată prin O.M.E.N. nr. 3393/28.02.2017.

Redactare: Daniel Mitran, Ramona Rossall

Tehnoredactare: Iuliana Ene

Pregătire de tipar: Marius Badea

Design copertă: Mirona Pintilie

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Gramatică 8 : fișe de lucru pe lecții și unități de învățare cu itemi și

teste de evaluare : teste inițiale, stadiale și finale, fișe de lucru, propuneri de itemi pentru evaluare / Eliza-Mara Trofin (coord.),

Luminița Ardelean, Ioana Enescu, - Ed. a 17-a. - Pitești :

Paralela 45, 2022

ISBN 978-973-47-3659-1

I. Trofin, Eliza-Mara

II. Ardelean, Luminița

III. Enescu, Ioana

811.135.1

Copyright © Editura Paralela 45, 2022

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate,

iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.

www.edituraparelela45.ro

1 Test inițial

SUBIECTUL I (60 de puncte)

- Citește cu atenție textul de mai jos, apoi rezolvă cerințele:

Omidă uriașă strivită între nori,
Vărgată cu cenușă, cu aur și cu sânge,
Lumina se târăște spre margine de zări
Și în gogoșa nopții tot mai adânc se strânge.

S-a-nchis grădina serii cu porți de abanos...
Dar mâine răsări-va din celălalt colț al vieții
Un flutur, ce va umple, învoalt și luminos,
Cu aripile-i albe tot cerul dimineții.

(Vasile Voiculescu, *Metamorfoză*)

A. Limba română

1. Transcrie, din textul dat, două cuvinte care conțin diftongi și un cuvânt cu vocale în hiat. (6 puncte)
.....
2. Scrie câte un sinonim pentru următoarele cuvinte din textul dat: *strivită*, *se târăște*, *margine*. (6 puncte)
.....
3. Precizează ce părți de vorbire sunt cuvintele subliniate în fragmentul: Lumina se târăște spre margine de zări. (6 puncte)
.....
4. Numește funcția sintactică a cuvintelor subliniate: S-a-nchis grădina serii cu porți de abanos... (6 puncte)
.....
5. Motivează folosirea cratimei în structura *aripile-i*. (6 puncte)
.....

B. Înțelegerea textului

6. Menționează două trăsături ale textului liric, prezente în poezia citată. (6 puncte)
.....
7. Selectează, din textul dat, o metaforă. (6 puncte)
.....

8. Notează tipul de rimă din poezia dată și măsura ultimului vers. (6 puncte)

9. Explică, în 30-50 de cuvinte, rolul timpurilor verbale în poezia dată. (6 puncte)

10. Scrie un text de 50-80 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia cu privire la o semnificație a poeziei *Metamorfoză* de Vasile Voiculescu, ilustrând semnificația printr-o secvență comentată. (6 puncte)

SUBIECTUL AL II-LEA (30 de puncte)

Redactează o **narațiune** de 150-300 de cuvinte, în care să povestești o întâmplare care s-a petrecut în vacanța de vară.

În compunerea ta, trebuie:

- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a faptelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte.

- Vei scrie această compunere pe o foaie separată, pe care o vei adăuga în portofoliul personal.
- Vei primi *16 puncte* pentru conținut și *14 puncte* pentru redactare.

Se acordă **10 puncte** din oficiu. Total: **100 de puncte**.

2 Vocabularul. Variație stilistică

A. VOCABULARUL

FIȘA NR. 1

SENSUL CUVINTELOR ÎN CONTEXT (ACTUALIZAREA CUNOȘTIȚELOR)

1. Se dau textele:

- A.** *Pare-că și trunchii vecinici poartă suflele sub coajă,
Ce suspină printre ramuri cu a glasului lor vrajă.
Iar prin mândrul întuneric al pădurii de argint
Vezi izvoare zdrumicate peste pietre licurind;
Ele trec cu harnici unde și suspină-n flori molatic,
Când coboară-n ropot dulce din tăpșanul prăvălatic,
Ele sar în bulgări fluizi peste prundul din răstoace,
În cuiabar rotind de ape, peste care luna zace.*
(Mihai Eminescu, *Călin* (file din poveste))

B. *Comunicarea verbală este un proces complex care presupune existența, solidaritatea și interdependența unor factori constitutivi obligatorii. Aceștia sunt: emițătorul, receptorul, mesajul [...], contextul [...], codul [...] și canalul de transmitere a mesajului, necesar pentru a stabili și stabiliza comunicarea.*

(Revista *Limba și literatura română*, nr. 2, 2003, p. 23)

• Se cere:

- a) Compară cele două texte, apoi bifează „x” în caseta **A** (adevărat) sau **F** (fals).

Afirmații	A	F
1. Textul A este literar, iar B este nonliterar (științific).		
2. Numeroase cuvinte din textul A sunt folosite cu sens figurat.		
3. Sensul multor cuvinte din textul B poate fi dedus numai din context.		
4. Termenul <i>proces</i> din textul B este folosit cu sens propriu secundar.		
5. Cuvântul <i>argint</i> din textul A este folosit cu sens propriu principal.		
6. Cuvântul <i>izvoare</i> din textul A este folosit cu sens propriu secundar.		

b) Transcrie, din textul poetic, termenii cu sens propriu de bază care alcătuiesc câmpul semantic al substantivului *pădure*.

.....

c) Comentează, în 50-80 de cuvinte, valoarea stilistică a cuvintelor cu sens figurat dintr-un vers selectat de tine din textul **A**.

.....

d) Transpune textul **A** într-o descriere impersonală, nonliterară. Pentru aceasta folosește numai cuvinte cu sens propriu.

.....

2. Stabilește felul sensului cuvintelor marcate și adaugă explicațiile necesare contextului.

Exemplu	Felul sensului	Explicații
a) <i>Inima</i> este centrul motor al circulației sângelui.	propriu, de bază	organ intern al corpului
b) Omul suferea de o boală de <i>inimă</i> .		
c) A băut pe <i>inima</i> goală.	propriu, secundar	pântece
d) I se topește <i>inima</i> după el.		
e) Seamănă la chip și la <i>inimă</i> cu tatăl său.		
f) Bietul Tric fu <i>bătut</i> cu nuiua.		
g) Picături de ploaie <i>bat</i> în geam.		
h) Pepelea <i>bătu</i> cuiul lui în perete.		
i) Steaua <i>a bătut</i> pe Dinamo.		
j) Călătorul <i>bate</i> drumuri necunoscute.		
k) <i>Codru-și bate frunza lin.</i> (M. Eminescu, <i>Peste vârfuluri</i>)		
l) Înțeleg unde <i>bate</i> vorba lui.		

3. a) Subliniază cuvintele cu sens figurat din textul următor:

N-am auzit-o, parcă, de mult...

O ascult.

Nădușala nopții curge pe geamuri.

Plouă-n golurile din ramuri.

Aș voi să găsec o asemănare

Și caut în zgomote și murmure,

În viori, în naiuri și ghitare

Ecoul nedeslușit și turbure.

Noaptea s-a-ntunecat cu alte nopți în fund,

Și din noapte-n noapte, nopțile urzite

Cern ploaia cu nisipul mărunt

Ca niște site.

Gândul, ajuns în flacăra lui de ploaie târzie,

Se face palid și descrește ca o făclie.

Fereastra e cernită de un fag

De care-atârnă noaptea neagră, toată, ca un steag.

Nu-i șuierul săbiilor ce se ascut

Și-al spadei ciocnite de scut.

Nu e bătaia inimii.

Nu-i Turnul și ornicul lui în care timpul colinse.

E parcă sufletul tuturor oștilor învinse.

(Tudor Arghezi, *Ploaie*)

b) Transcrie, din textul dat:

- un epitet;
- o comparație;
- o metaforă;
- o enumerație.

4. Construiește câte două enunțuri în care cuvintele *stea* și *izvor* să fie folosite, pe rând, cu sens propriu și cu sens figurat.

	Sens propriu	Sens figurat
<i>stea</i>		
<i>izvor</i>		

5. Alcătuieste câte un enunț în care cuvântul *argint* să intre în structura unei comparații și a unei metafore.

.....
.....

MIJLOACE INTERNE DE ÎMBOGĂȚIRE A VOCABULARULUI

FIȘA NR. 2

DERIVAREA (ACTUALIZAREA CUNOȘȚINȚELOR)

1. Scrie câte doi termeni care fac parte din familiile lexicale ale cuvintelor: *a fi*, *a ști*, *a vedea*, *față*, *adânc*, *loc*, *ochi*, *frică*. Subliniază prefixele și sufixele.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Subliniază, din seriile de cuvinte de mai jos, numai pe acelea care compun familia lexicală a termenului aflat la începutul enumerației.

- a) *car* – căruță, cartof, carnet, căruțaș, cărucior, careva, a căra, cărătură, cărauș, căraușie, a cărauși, a încărcă, încărcătură, carență.
- b) *frate* – frățior, frăție, frățietate, frățesc, frățeste, a înfrăți, înfrățire, înfrățit, neînfrățit, trei-frăți-pătați (plantă), frate de cruce, fratern, fraternitate, fratricid.
- c) *a scrie* – scriere, a rescrie, rescriere, scris, scrisoare, scrisorică, a transcrie, transcris, inscripție, a inscripționa, scriptură, a prescrie, prescriere, prescris, prescripție.
- d) *bine* – binișor, binețe, a îmbina, a binecuvânta, binecuvântare, bine-venit, un bine, binefacere.

3. Selectează dintre prefixele negative *ne-*, *in-*, *im-*, *i-*, *a-* pe acela care se asociază cel mai bine cu termenul de bază și scrie antonimele cuvintelor:

adevăr	–	agresiune	–
adecvat	–	politețe	–
legal	–	suficient	–
actual	–	perfectiune	–
logic	–	permeabil	–
normal	–	dependent	–
amic	–	tipic	–

4. Construiște verbe de la cuvintele de bază date, cu prefixele indicate (adăugând și sufixe gramaticale, acolo unde este cazul):

în- (îm-)+	{	drept →	des- (dez-)	{	face →
		gheață →			lega →
		barcă →			vinovați →
		balsam →			amăgi →
		bogat →			înnoda →
		pace →			plăti →
		piatră →			cumpăra →
		negru →			gândi →
		noroi →			bate →
		noapte →			judeca →

5. Scrie câte două cuvinte derivate cu sufixele:

-el	-aș
-uț	-ică
-uș	-iță
-uc	-uță
-ior	-oară

6. Scrie în coloana potrivită fiecare cuvânt din seria următoare: *strămoșesc, slăbiciune, pustietate, toporaș, neromânește, muntos, (a) reface, supraaprecia, (a) desăra, bătrânețe, concetățean, necinste, (a) îmbărbăta.*

Cuvinte derivate cu prefix	Cuvinte derivate cu sufix	Derivate parasintetice (cu prefix și sufix)

7. Explică modul de formare a cuvintelor derivate din textele următoare:

a) *După rugăminți repetate din partea superiorului ierarhic (mama), am făcut oficiile de gazdă. Am servit ceai în serviciul moștenire de familie care împodobește vitrina servantei și care era scos doar la ocazii speciale. [...]*

Nina mi-a mulțumit călduros pentru ceai și l-a băut dintr-o singură sorbitură. [...]

Se vedea că se străduiește să fie drăguță. Cu puțin efort, zâmbetul i-ar fi trasat un cerc în jurul capului.

(Alex Moldovan, *Olguța și un bunic de milioane*)

.....

Cuprins

Unitatea 1. TEST INIȚIAL	5
---------------------------------------	---

Unitatea 2. VOCABULARUL. VARIAȚIE STILISTICĂ

A. VOCABULARUL

Sensul cuvintelor în context (actualizarea cunoștințelor)	7
---	---

MIJLOACE INTERNE DE ÎMBOGĂȚIRE A VOCABULARULUI

Derivarea (actualizarea cunoștințelor)	10
--	----

Compunerea (actualizarea cunoștințelor)	12
---	----

Conversiunea	14
--------------------	----

MIJLOACE EXTERNE DE ÎMBOGĂȚIRE A VOCABULARULUI

Împrumuturile lexicale	17
------------------------------	----

CATEGORII SEMANTICE

Sinonimele. Antonimele (actualizarea cunoștințelor)	20
---	----

Omonimele. Cuvintele polisemantice (actualizarea cunoștințelor)	22
---	----

Paronimele. Pleonasmul (actualizarea cunoștințelor)	25
---	----

B. VARIAȚIE STILISTICĂ

Termeni științifici (actualizarea cunoștințelor)	28
--	----

Limba popular. Variație regională a limbii (actualizarea cunoștințelor)	29
---	----

Valori stilistice ale diminutivelor (actualizarea cunoștințelor)	30
--	----

Variații de registru. Limbaj colocvial, limbaj cultivat (familiarizare).....	33
--	----

Argoul. Jargonul	34
------------------------	----

Selecție lexicală în limba vorbită și în limba scrisă (actualizarea cunoștințelor).	
---	--

Construcția frazei în limba vorbită și în limba scrisă	37
--	----

Organizarea coerentă a textului: succesiunea ideilor, folosirea corectă a timpurilor verbale și a anaforelor	39
--	----

Propuneri de itemi pentru evaluare: Vocabularul. Variație stilistică	42
--	----

<i>Test stadial nr. 1</i>	47
---------------------------------	----

Unitatea 3. ORTOEPIE ȘI ORTOGRAFIE

Tipuri de sunete. Vocale, semivocale, consoane. Corespondența dintre sunet și literă (actualizarea cunoștințelor)	50
---	----

Structura fonologică a cuvintelor: diftong, triftong, hiat (actualizarea cunoștințelor)	51
---	----

Despărțirea cuvintelor în silabe – principiul fonetic (actualizarea cunoștințelor)	51
--	----

Utilizarea corectă a accentului. Variante accentuale admise/neadmise de normă (actualizarea cunoștințelor)	52
--	----

Scrierea și pronunția cuvintelor de origine străină, conținând foneme nespecifice limbii române	53
Propuneri de itemi pentru evaluare: Ortoepie și ortografie	54
<i>Test stadial nr. 2</i>	59

Unitatea 4. CONSTRUCȚII SINTACTICE. FRAZA

A. CONSTRUCȚII SINTACTICE

Construcții active	62
Construcții pasive cu verbul <i>a fi</i>	63
Construcții cu pronume reflexive	66
Reflexivul pasiv	68
Construcții impersonale	69

B. FRAZA

Raporturi sintactice în frază. Elemente de relație în frază. Coordonarea prin juxtapunere și prin joncțiune (actualizarea cunoștințelor). Subordonarea prin conjuncții subordonatoare, prin pronume și adverbe relative. Norme de punctuație	72
Propoziția. Clasificarea propozițiilor (actualizarea cunoștințelor)	74
Construcții incidente	77
Enunțuri eliptice. Norme de punctuație	78
Propuneri de itemi pentru evaluare: Construcții sintactice. Fraza	80
<i>Test stadial nr. 3</i>	84

Unitatea 5. FUNCȚII SINTACTICE. PREDICATUL. SUBIECTUL

A. PREDICATUL

Predicatul verbal (actualizarea cunoștințelor)	87
Predicatul nominal (actualizarea cunoștințelor)	89
Verbe predicative/copulative, verbe personale/impersonale (actualizarea cunoștințelor)	90

B. SUBIECTUL

Subiectul exprimat (simplu și multiplu). Subiectul neexprimat (inclus, subînțeles). Actualizarea cunoștințelor. Subiectul nedeterminat	93
Acordul predicatului cu subiectul (actualizarea cunoștințelor)	96
Propuneri de itemi pentru evaluare: Predicatul. Subiectul	97
<i>Test stadial nr. 4</i>	101

Unitatea 6. REALIZĂRI SINTACTICE ALE UNOR FUNCȚII SINTACTICE.

ATRIBUTUL ȘI REALIZĂRILE SALE.

REALIZĂRI PROPOZIȚIONALE: ATRIBUTIVA

Expansiunea și contragerea	104
Atributul (actualizarea cunoștințelor)	105
Apoziția. Norme de punctuație	107
Propoziția atributivă (AT)	111
Propuneri de itemi pentru evaluare: Atributul. Propoziția atributivă	114
<i>Test stadiul nr. 5</i>	118

Unitatea 7. COMPLEMENTELE

REALIZĂRI PROPOZIȚIONALE ALE COMPLEMENTELOR: CD, CI, CPREP

Complementul direct (actualizarea cunoștințelor)	121
Propoziția completivă directă (CD)	122
Complementul indirect (actualizarea cunoștințelor)	126
Propoziția completivă indirectă (CI)	127
Complementul prepozițional (actualizarea cunoștințelor)	129
Propoziția completivă prepozițională (CPrep)	131
Propuneri de itemi pentru evaluare: Complemente. Realizări propoziționale ale complementelor: CD, CI, CPrep	133
<i>Test stadiul nr. 6</i>	137

Unitatea 8. CIRCUMSTANȚIALELE

A. REALIZĂRI PROPOZIȚIONALE ALE CIRCUMSTANȚIALELOR: CL, CT, CM

Circumstanțialul de loc (actualizarea cunoștințelor)	140
Propoziția circumstanțială de loc (CL)	142
Circumstanțialul de timp (actualizarea cunoștințelor)	145
Propoziția circumstanțială de timp (temporală/CT)	147
Circumstanțialul de mod (actualizarea cunoștințelor)	150
Propoziția circumstanțială de mod (modală/CM)	152
Propuneri de itemi pentru evaluare: Circumstanțiale. Realizări propoziționale ale circumstanțialelor: CL, CT, CM	154
<i>Test stadiul nr. 7</i>	159

B. REALIZĂRI PROPOZIȚIONALE ALE CIRCUMSTANȚIALELOR: CZ, CS, CDȚ, CV

Circumstanțialul de cauză (actualizarea cunoștințelor)	162
Propoziția circumstanțială de cauză (CZ)	163
Circumstanțialul de scop (actualizarea cunoștințelor)	166
Propoziția circumstanțială de scop sau finală (CS/F)	167

Construcții condiționale	170
Construcții concesive	174
Propuneri de itemi pentru evaluare: Circumstanțiale. Realizări propoziționale ale circumstanțialelor: CZ, CS, CDȚ, CV	177
<i>Test stadial nr. 8</i>	183

Unitatea 9. TESTE FINALE

<i>Test final nr. 1</i>	187
<i>Test final nr. 2</i>	191

Răspunsuri și bareme de notare	195
---	-----

EDITURA PARALELA 45